

Info Sheet 01/2009

informační materiál o událostech ve světě

vydává Zahraniční komise Plzeňského kraje při PKVV ČSSD

Krátce – leden 2009

CDU vyhrála zemské volby v Hesensku

Problémy s dodávkami ruského plynu

Tamilští Tygři přišli o všechna města, která dosud drželi

Mezinárodní protektor v Bosně a Hercegovině M. Lajčák by se mohl stát novým slovenským ministrem zahraničí

Pád vlády na Islandu

Alpské země (Adam Jareš)

Německo

- **27.1.** Křesťanskodemokratická unie (CDU) se shodla s liberální Svobodnou demokratickou stranou (FDP) na vzniku koaliční vlády v Hesensku po lednových předčasných volbách. Liberální FDP, která se s více než 16 procenty hlasů stala překvapením voleb, získá v desetičlenném kabinetu tři ministerská křesla.

Hesenští předsedové stran Jörg-Uwe Hahn (FDP) a Roland Koch (CDU) Zdroj: www.spiegel.de

- **26.1.** Na základě nejnovější studie mapující situaci imigrantů v Německu vyplývá, že každé třetí narozené dítě v Německu se narodí právě v rodině přistěhovalců. Studie upozorňuje na nedostatečnou integraci a zejména deficit u vzdělání dětí. Celých 30 procent dětí s tureckým migračním původem nedokončí školu a pouze 14 procent z nich získá maturitní diplom.
- **20.1.** Kancléřka Angela Merkelová požaduje, aby se do projektu amerického protiraketového štítu v Evropě zapojilo i Rusko. Merkelová to uvedla v souvislosti s nástupem Baracka Obamy do funkce nového amerického prezidenta. Od Obamovy administrativy si slibuje zlepšení vztahů mezi USA a Ruskem. Česká vláda nadále počítá se záměrem USA vybudovat radarovou základnu na území ČR jako součást protiraketového deštníku.
- **18.1.** Ve volbách do zemského sněmu v Hesensku vyhráli Křesťanští demokraté (CDU) a udrželi si tak dosavadní většinu. Staronovým předsedou vlády se tak stane Roland Koch. Výsledky voleb CDU předpovídají vytvoření koalice s liberálními demokraty (FDP), kteří se 16,1 procenty hlasů dosáhli nečekaného úspěchu. Výborný výsledek FDP zvyšuje šance na vytvoření koaliční spolupráce CDU/CSU a FDP na spolkové úrovni po podzimních volbách do spolkového sněmu. V hesenských volbách naopak propadla sociální demokracie (SPD), která oproti volbám v minulém roce po blamáži s postkomunistickou stranou Linke ztratila 13 procent hlasů. V návaznosti na výsledky voleb rezignovala na předsedkyni hesenské SPD Andrea Ypsilanti, nahradil ji volební leader Thorsten Schäfer-Gümbel.
- **14.1.** Spolkový kabinet schválil druhý miliardový balíček na podporu konjunktury. 50 miliardový balíček proti hospodářské recesi obsahuje mimo jiné tzv. šrotovné – příspěvek na nákup nového auto při likvidaci starého, miliardové investice do státní infrastruktury nebo daňová zvýhodnění pro rodiny s dětmi. Na druhou stranu vláda očekává největší zadlužení v dějinách Spolkové republiky.

Zahraníční komise Plzeňského kraje při PKVV ČSSD Info Sheet 01/2009

%	2009		2008
CDU	37,2	+0,4	36,8
SPD	23,7	-13,0	36,7
FDP	16,2	+6,8	9,4
GRÜNE	13,7	+6,2	7,5
DIE LINKE	5,4	+0,3	5,1
REP	0,6	-0,4	1,0
FREIE WÄHLER	1,6	+0,7	0,9
NPD	0,9	+0	0,9
PIRATEN	0,5	+0,2	0,3
BüSo	0,2	+0,2	0,0

Volební účast: 61,0 %

Výsledky voleb do zemského sněmu v Hesensku

Země Visegrádu (Jiří Novotný)

Slovensko

- Slovenská rekordně rostoucí ekonomika (v roce 2007 růst HDP o 10,4 a loni o 6,8 %) přijde podle prvních odhadů kvůli výpadku plynu nejméně o jedno procento. Na zemi, ve které se vyrábí nejvíce aut ve světě v přepočtu na obyvatele, začínají také doléhat příznaky ekonomické krize (pesimistický odhad růstu pro letošní rok je jen 2,7 %). Ty mohou ovlivnit i rekordní podporu strany Směr – sociální demokracie premiéra Roberta Fica, která atakuje v průzkumech padesátiprocentní hranici (zatímco opoziční pravice se propadá).
- **9. 1.:** Některé slovenské tiskárny se obávaly, že budou muset kvůli zastaveným dodávkám plynu omezit tisk vybraných periodik. Šlo např. o Komárenské tiskárny, kde se tiskne až 80 % periodik, z nichž 40 % je určeno na export. Ačkoli byly zajištěny dodávky plynu pro školy, úřady a zdravotnická zařízení, řada škol v krajích raději prodloužila dětem kvůli plynové krizi do pondělí 12. ledna „uhelné prázdniny“. Plošné volno ve školách ministerstvo neplánovalo.
- **12. 1.:** Slovensko se rozhodlo spustit druhý blok jaderné elektrárny v Jaslovských Bohunicích i přes odpor Evropské unie (země se totiž zavázala před vstupem do EU vypnout oba bloky). Slovensko argumentuje tím, že jde o výjimečnou situaci a hrozí mu totální energetický „blackout“. Ke kritické situaci, kdy zemi chybí plyn z Ruska, se přidal i požár, který odstavil první a druhý blok tepelné elektrárny Nováky, po kterém zemi hrozil výpadek dodávek elektřiny. Premiér Fico uvedl, že dá pokyn ke startu odstaveného bloku v případě, že nebude jisté obnovení dodávek plynu přes Ukrajinu na Slovensko.
- **16. 1.:** Slovensko nebude po Česku požadovat odstranění slovenské části kontroverzní plastiky Entropa Davida Černého, kde je země vyobrazená jako salám převázaný maďarskou trikolórou. Postačí mu omluva vicepremiéra Alexandra Vondry. Na instalaci si 15. ledna stěžoval slovenský ministr zahraničí Ján Kubiš.
- **23. 1.:** Prezident Ivan Gašparovič oznámil svou kandidaturu v březnových prezidentských volbách (první kolo se bude konat 21. března, případně druhé 4. dubna). Společnou kandidátkou současné opozice, která ale sbírá preference i u voličů vládního Směru, je bývalá ministryně práce a sociálních věcí Iveta Radičová (SDKU). Favoritem voleb je podle průzkumů Gašparovič s podporou poloviny voličů, Radičová má kolem 30 %. Očekává se tedy, že do případného 2. kola postoupí právě oni. Kandiduje i bývalá novinářka a

Zahraníční komise Plzeňského kraje při PKVV ČSSD Info Sheet 01/2009

předsedkyně strany Svobodné fórum Zuzana Martináková. Další kandidující ženou je pak komunistka Dagmar Bollová. O úřad prezidenta se bude ucházet i známá postava listopadové revoluce František Mikloško, který se po odchodu z KDH stal spoluzakladatelem nové strany Konzervativní demokrati Slovenska. Vládní HZDS do voleb vyslalo nezávislého kandidáta, biochemika Milana Melníka (i když se dlouho spekulovalo, zda nebude kandidovat šéf hnutí Vladimír Mečiar).

- Premiér Fico údajně našel náhradu za ministra zahraničí Jána Kubiše, který se stane tajemníkem Evropské hospodářské komise OSN. Měl by se jím stát vysoký představitel OSN a zvláštní velvyslanec EU pro Bosnu a Hercegovinu Miroslav Lajčák.

Polsko

- Polsko prožívá „televizní krizi“. Ještě před loňskými Vánocemi vyměnila část správní rady největšího veřejnoprávního média, televize TVP, nečekaně vedení. Konzervativce blízké bratrům Kaczynským nahradili členové nacionalistických stran Liga polských rodin a Sebeobrana, kteří v posledních volbách ztratili parlamentní zastoupení. Nové vedení pak začalo s personálními čistkami, zatímco to odvolané podalo podnět k soudu, zda jeho sesazení bylo v souladu se zákony, protože správní rada nebyla na onom klíčovém zasedání kompletní.
- **16. 1.:** Představitelé euroskeptického hnutí Libertas irského milionáře Declana Ganleyho podali návrh na jeho registraci v Polsku. Jeho cílem je sdružit polské euroskeptiky, kteří by společně kandidovali v letošních volbách do Evropského parlamentu. Zatím ho tvoří hlavně osoby, které byly dříve spojeny s nacionalistickou a ultrakatolickou Ligou polských rodin. Společná kandidátka, sjednocující všechny euroskeptiky, však patrně nevznikne. Rozhovory o sjednocení různých stran a hnutí totiž zatím skončily bez úspěchu.

Rusko a země bývalého SSSR (Vladimír Naxera)

Ruská federace

- 29.1.2009 – Ruský nejvyšší soud definitivně zamítl polské žádosti o vyšetření Katyňského masakru polských důstojníků v roce 1940.
- 29.1.2009 – Rektor Vysoké školy ekonomické v Moskvě dostal od tajemníka šéfa moskevské policie doporučený dopis, kde ho vyzývá, aby zvážil možnost vyloučení čtyř studentů, kteří byly označeni za politicky nespolehlivé, neboť se účastnili opozičního pochodu.
- 26.1.2009 – Ruský vyslanec při NATO Dmitrij Rogozin po schůzce se zástupci NATO prohlásil, že je Rusko od příštího měsíce ochotné s Aliancí obnovit plnou spolupráci.
- 21.1.2009 – Vladimir Putin přijal pozvání Mirka Topolánka k návštěvě Prahy.
- 20.1.2009 – Do ČR dorazily první kubíky obnovených ruských dodávek plynu.
- 4.1.2009 – Generální štáb ruské armády schválil plán námořnictva na trvalé rozmístění ruských plavidel v přístavech spřátelených zemí po celém světě.

Události v dalších zemích regionu

- 19.1.2009 – Rusko a Ukrajina podepsaly dohody vedoucí k obnovení dodávek plynu a jeho nerušeného tranzitu do zemí EU.
- 13.1.2009 – Plynárenský koncern Gazprom obvinil Ukrajinu, že "zcizila" plyn zanechaný v tranzitním plynovodu při přerušení dodávek ruského plynu, a proto nyní přeprava plynu do Evropy přes Ukrajinu poté nefungovala.
- 12.1.2009 – IMF v pondělí schválil finanční pomoc pro Bělorusko v sumě 2,46 miliardy dolarů. Důvodem poskytnutí peněz je snaha řešit následky finanční krize.
- 3.1.2009 – Ukrajina oznámila splacení veškerých dluhů za ruský plyn vůči Gazpromu. Rusko toto prohlášení popřelo.

Angloamerika (Tomáš Švarc)

Kanada

- **15. a 16. 1.2009** - kanadský ministr mezinárodního obchodu Stockwell Day navštívil Českou republiku. Jednal zde se zástupci české vlády a sešel se také s představiteli obchodních kruhů. Tématem setkání s místopředsedou vlády pro evropské záležitosti Alexandrem Vondrou a ministrem průmyslu a obchodu Martinem Římanem bylo užití ekonomické partnerství mezi Kanadou a Evropskou unií a bilaterální vztahy mezi Kanadou a Českou republikou.
- **21.1. 2009** - předseda vlády Stephen Harper se setkal v Ottawě se zastupiteli provincií a teritorií, aby projednali ekonomickou situaci v Kanadě. Premiéři se shodli na konkrétních krocích pro boj s globální recesí.
- významnou změnou je například úprava Smlouvy o interním obchodě (AIT), která nově (v platnost vstoupí v dubnu 2009) umožní plnou mobilitu pracovní síly a uznání kvalifikací po celé Kanadě

USA

- **21. 1. 2009** - v Bílém domě začala "nová éra otevřenosti". Nový prezident Barack Obama svůj první den v úřadu zahájil dopisem od svého předchůdce George Bushe.
- **22. 1. 2009** - americký prezident Barack Obama nařídil uzavření kontroverzní věznice na americké základně Guantánamo a zákaz užívání hrubých výslechových metod. Ve světě za to sklízí pochvalné reakce.
- **29. 1. 2009** - americký Senát potvrdil admirála ve výslužbě Dennise Blaira novým národním ředitelem rozvědných služeb. Blair, kterého si vybral prezident Barack Obama, v této funkci nahrazuje dosavadního šéfa amerických tajných služeb Michaela McConnella.

Barack Obama – nový prezident USA

(zdroj: www.depauw.edu)

Indický subkontinent (Karel Odvárka)

Indie

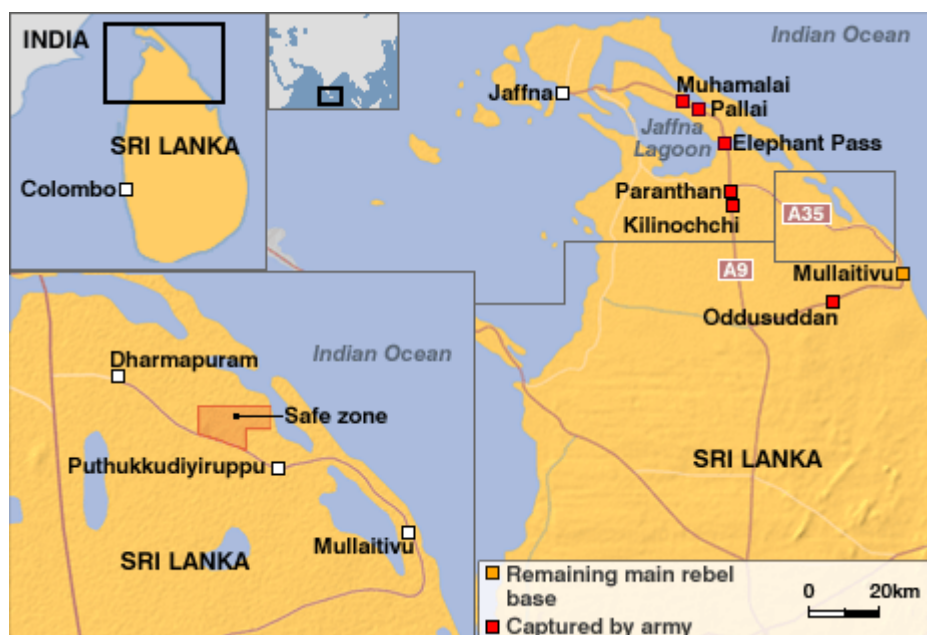
- 5.1. Indie předala Pákistánu důkazy o tom, že teroristé v Bombaji bili podporování pákistánskými subjekty, druhý den obvinil indický premiér Pákistán z podpory teroristů.
- 8.1. Indie začala jednat s USA o možném nákupu protiraketového štítu.
- 20.1. Raketa BrahMos byla úspěšně otestována v pouštní střelnici v Rádžasthánu u hranic s Pákistánem. Raketa má dolet 290km a je schopná manévrovat nízko nad povrchem. Indie již disponuje i raketami Agni 3 s doletem 3000km. Mohou tak zasáhnout Peking nebo blízkovýchodní území. Další verze rakety počítá s doletem 6000km.

Pákistán

- 14.1. Pákistán tvrdí, že důkazy předané Indií jsou nedostatečné. Indie hrozí přerušením styků, pokud Pákistán nebude spolupracovat
- 15.1. V souvislosti s útoky v Bombaji Pákistán zatkł 124 lidí
- 19.1. Čtyři školy vyhodili Talibánci do vzduchu na severozápadě Pákistánu v oblasti Svát. Bývalou turistickou destinaci nyní kontrolují ozbrojenci, kteří tu nedávno zakázali školy pro dívky a ženy. Talibán se staví proti vzdělávání dívek a žen, útok podnikl v období zimních prázdnin. Nikdo nebyl zraněn
- 22.1. Při razii iniciované USA zatkly pákistánské síly člena sítě Al-Kajda, který měl podíl na útocích na veřejnou dopravu v Londýně v roce 2005.

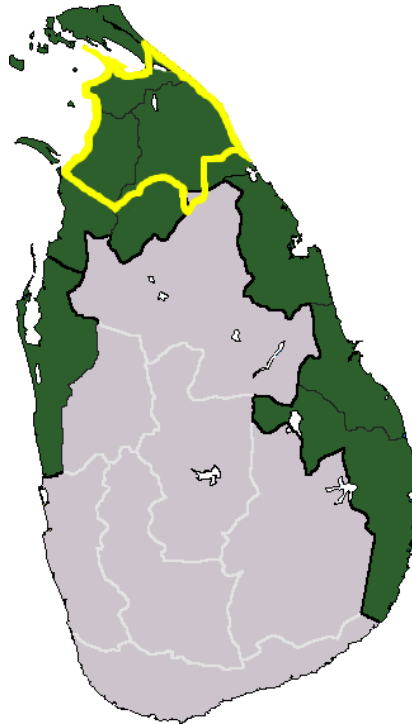
Srí Lanka

- 2.1. Armáda Srí Lanky bojuje o hlavní město tamilských tygrů Kilinočči.
- 25.1. Vládní vojska obsadila poslední město ovládané tamilskými tygry - Mulleitívú. Občanská válka trvala 25 let. Předpokládá se, že dále bude organizace LTTE (hnutí Tygři osvobození tamilského Ílamu) bojovat z úkrytů v džungli.

Mapa severu Srí Lanky s posledním padlým městem LTTE Mulleitívem

(zdroj: <http://news.bbc.co.uk>)

Zelená na mapě Srí Lanky znázorňuje územní nároky LTTE. Žlutá vyznačuje hranici území de facto ovládaného organizací LTTE od uzavření příměří v roce 2001.

(zdroj: <http://commons.wikimedia.org>)

Dálný Východ (David Zrostlík)

Jižní Korea

- 3.1. Jihokorejští opoziční poslanci z Demokratické strany se v sobotu porvali s příslušníky ochranky, které se snažila ukončit jejich protest. Opoziční poslanci blokují budovu parlamentu a zasedací síň.
- 27.1. Na jihokorejské bankovce se poprvé ocitne žena. Centrální banka oznámila, že vydá novou bankovku v hodnotě 50 000 wonů (přes 756 000 Kč), na které bude obraz a portrét Sin Saim-tang, známé umělkyně, která zemřela v roce 1551.

Severní Korea

- 13.1. Severní Korea zachová své jaderné zbraně tak dlouho, dokud Spojené státy budou vlastním jaderným arzenálem podporovat Jižní Koreu. Oznámila to agentura AP s odvoláním na severokorejské ministerstvo zahraničí.
- 15.1. Severokorejský vůdce Kim Čong-il, který se zotavuje z vážné nemoci, údajně vybral jako svého nástupce v čele země svého třetího, nejmladšího syna Kim Čong-wua. Uvedla to jihokorejská média.
- 17.1. Severní Korea by si mohla zachovat svou jadernou kapacitu i po eventuální normalizaci vztahů se Spojenými státy. Uvedlo to severokorejské ministerstvo obrany, jehož prohlášení cituje agentura KCNA.

Zahraníční komise Plzeňského kraje při PKVV ČSSD Info Sheet 01/2009

Čína

- 5.1. Čína v příštích měsících představí kroky na podporu domácího automobilového průmyslu. Informoval o tom list Shanghai Securities News. Dodal, že opatření budou zahrnovat například snížení daně na automobily.
- 7.1. V Pekingu v pondělí zemřela na ptačí chřipku 19letá žena, která pracovala na drůbeží farmě na severu Číny, uvedla Světová zdravotnická organizace. Podle agentury Nová Čína ženu do nemocnice přijali koncem prosince.
- 14.1. Čínská policie rozbila motocyklový gang, který unášel malé děti. Prodával je ve vzdálených provinciích nejméně za 125 dolarů (2 500 korun). Zadrženo bylo 13 lidí. Oznámil to list Beijing News.
- 19.1. V Číně podlehla ptačí chřipce 27letá žena. Je druhou letošní čínskou obětí této nemoci. Nakazila se 5. ledna, kdy viru podlehla jiná Číňanka. V kritickém stavu leží v nemocnici nakažená dvouletá holčička.
- 19.1. Vztahy mezi Čínou a EU se začínají zlepšovat po ochlazení, které vyvolala loňská schůzka francouzského prezidenta Nicolase Sarkozyho s tibetským duchovním dalajlamou. Naznačil to náměstek ministra zahraničí ČR Tomáš Pojar, který jednal v Pekingu.
- 22.1. K trestu smrti odsoudil čínský soud muže souzeného v souvislosti se skandálem kolem průmyslové chemikálie melamin v sušené kojenecké stravě. Další muž byl odsouzen na doživotí. Po konzumaci kontaminovaného mléka zemřelo nejméně šest dětí a dalších téměř 300 000 onemocnělo. K trestu smrti byly posléze odsouzeny další 2 osoby, další tři dostaly doživotí.
- 23.1. Čína pokračuje v čistce internetu od veškerého údajně nevhodného obsahu. V souvislosti s kampaní už zadržela 41 osob a zablokovala více než 1250 stránek. Peking tvrdí, že akce je zaměřena proti vulgaritám a pornografii, nikoliv disentu.
- 23.1. Severní Korea je odhodlána zbavit Korejský poloostrov jaderných zbraní a přeje si žít v míru se všemi stranami. Podle agentury Reuters to prohlásil severokorejský vůdce Kim Čong-il při setkání s čínským emisarem Wang Ťia-žuejem.
- 30.1. Evropská unie se dohodla s Čínou na konání summitu EU-Čína. Po setkání s čínským premiérem Wen Ťia-paem to řekl šéf Evropské komise José Barroso. Vrcholná schůzka by se mohla uskutečnit ještě za českého předsednictví EU.

Japonsko

- 16.1. Nicolas Sarkozy oznámil, že Francie a Británie budou v únoru usilovat o dočasnou reformu Rady bezpečnosti OSN. Počet stálých členů by se měl rozšířit o Indii a po jednom velkém státu Afriky a Jižní Ameriky. Jednat by se mohlo i o členství Německa a Japonska.

Severní Evropa (Švédsko, Norsko, Finsko, Dánsko, Island) - Petra Štěpánová

Švédsko

- Švédská vláda bude v budoucnu nahrazovat jaderné reaktory novými. V roce 1979 si Švédové odhlasovali zastavení rozvoje jaderné energetiky. O rok později pak parlament uvalil na budování dalších reaktorů moratorium. Koaliční kabinet premiéra Fredrika Reinfeldta nyní navrhl odvolat toto moratorium. Návrh musí být ještě schválen parlamentem, kde má vláda těsnou většinu.

Norsko, Dánsko

- O vojenské přítomnosti na Arktidě uvažuje organizace NATO. Nachází se tu asi 13 procent světových zásob ropy a 30 procent plynu. Je tedy potřeba budovat důvěryhodné vztahy mezi pěti hlavními "arktickými" státy, které si oblast a bohaté zdroje nárokují. Mezi ně patří Kanada, USA, Norsko, Dánsko (členské státy NATO) a Rusko. V oblasti Arktidy zřejmě dojde k vojenským aktivitám těchto zemí.

Norsko

- Vláda nechá vytáhnout německou ponorku z mořského dna, kterou tu potopili Britové téměř před 65 lety. Uvnitř vraku je 67 tun nebezpečné rtuti.

Dánsko

- Dánsko a Velká Británie připravily záchranné balíky pro banky. Jedná se o masivní pomoc, aby banky mohly opět půjčovat peníze a neprodužovala se hospodářská recese.

Island

- Na Islandu kvůli krizi padla vláda. Premiér Geir Haarde oznámil, že vládní koalice se pod tlakem ekonomické krize rozpadla a koncem ledna předal demisi prezidentovi Ólafuru Ragnarvi Grímssonovi. Již na podzim padly na Islandu všechny přední banky a zhroutila se islandská koruna. Island se tak ocitl na pokraji finančního bankrotu, který se podařilo odvrátit výraznými škrty ve státním rozpočtu a přijetím půjček od Mezinárodního měnového fondu.
- Novou premiérkou se stala sociální demokratka Jóhanna Sigurðardóttirová, je první předsedkyní západní vlády, která se otevřeně hlásí ke své lesbické orientaci. Menšinovou vládní koalici tvoří Sociálnědemokratická strana a Červeno-zelené hnutí. Koaliční vláda chce především dostat zemi z finanční krize. Koncem dubna se tu navíc mají konat parlamentní volby.